

VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 32)

z dnia 9 marca 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 32)

9 marca 2016 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem posła **Izabeli Kloc (PiS)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła:

I. Informację na temat działań Ministerstwa Rozwoju podjętych w celu wydatkowania jak największej kwoty z perspektywy finansowej 2007-2013,

II. Informację na temat stanu realizacji programów operacyjnych z perspektywy 2014-2020.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jerzy Kwieciński** sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Jerzy Materna** sekretarz stanu w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej wraz ze współpracownikami, **Paweł Choraży** podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju wraz ze współpracownikami, **Zofia Krzyżanowska** radca generalny w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi, **Agnieszka Michalska** dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich w Ministerstwie Energii, **Anna Klukowska** naczelnik wydziału w Ministerstwie Energii, **Bernard Rumowski** główny ekspert w Ministerstwie Finansów, **Krystian Szczepański** zastępca prezesa zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, **Grzegorz Brzostek** wicedyrektor Najwyższej Izby Kontroli, **Beata Błasiak-Nowak** doradca ekonomiczny w NIK.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Adam Dudzic** – wicedyrektor Biura Spraw Międzynarodowych, **Agnieszka Maciejczak** i **Aneta Skorupa-Wulczyńska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Międzynarodowych.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Stwierdzam kworum. Witam serdecznie wszystkich obecnych członków Komisji do Spraw Unii Europejskiej, ministrów i towarzyszące im osoby, przedstawicieli organizacji pozarządowych i przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Czy są uwagi do porządku obrad? Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek obrad.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt I porządku dziennego, czyli rozpatrzenia informacji na temat działań Ministerstwa Rozwoju podjętych w celu wydatkowania jak największej kwoty z perspektywy finansowej 2007-2013. Chcę przypomnieć, że Komisja odbyła dyskusję z udziałem pana ministra Jerzego Kwiecińskiego w dniu 9 grudnia 2015 r. na temat stanu wykorzystania funduszy unijnych pochodzących ze środków budżetu unijnego. Komisja zdecydowała, że do dyskusji powrócimy w pierwszym kwartale tego roku. Dzisiejsze spotkanie jest efektem tego wniosku, chcę również przypomnieć, że nasza Komisja powołała podkomisję stałą ds. funduszy europejskich, która na bieżąco monitoruje te kwestie. Dzisiaj rząd reprezentuje pan minister Jerzy Kwieciński, sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju, i pan minister Choraży, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju. Witam panów bardzo serdecznie i bardzo proszę o przedstawienie sytuacji, jaka jest w tej chwili, po kilku miesiącach waszej pracy nad usprawnieniem systemu wykorzystania i rozliczeniem środków na 2007-2013. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Jerzy Kwieciński:

Dziękuję, pani przewodnicząca, szanowni panie i panowie posłowie. Bardzo dziękujemy za zaproszenie na posiedzenie Komisji i za możliwość przedstawienia informacji na temat wykorzystania funduszy na lata 2007-2013 z polityki spójności. Może przypomnę, że Polska jest największym beneficjentem polityki spójności na lata 2007-2013.

Co piąte euro w ramach polityki spójności trafiło właśnie do Polski. Program naprawczy, który został przygotowany w listopadzie zeszłego roku, miał na celu wykorzystanie maksymalnie jak największej liczby środków, które w ramach tej perspektywy finansowej były przyznane Polsce.

Przypomnę parę ważnych założeń, które dotyczyły programu naprawczego. Po pierwsze termin wydatkowania pieniędzy unijnych w ramach polityki spójności kończył się 31 grudnia, a kiedy zaczęliśmy ten plan przygotowywać, to była połowa listopada. Po drugie termin, w którym mamy przekazać wnioski o płatności pośrednie do Komisji Europejskiej, czyli rozliczyć faktury zrealizowanych projektów, upływa w końcu czerwca tego roku, a ostatecznie się rozliczyć z Komisją Europejską, czyli przedstawić sprawozdanie, wniosek o płatność końcową, deklarację zamknięcia, musimy do końca marca 2017 roku.

W przypadku projektów, które są określane jako projekty niefunkcjonujące, na ich realizację, ale już wtedy z własnych środków, tak żeby osiągnęły pełną funkcjonalność, mamy czas do końca marca 2019 roku. Stan, który był wtedy w połowie listopada, oznaczał, że do Komisji Europejskiej mieliśmy jeszcze do certyfikacji 9 mld euro z 68 mld euro, czyli prawie 15%, i nadal mieliśmy do wydania 31 mld zł. A przekazywanie zaliczek od strony Komisji Europejskiej nam się już wtedy skończyło. To oznaczało, że niewykorzystanie tych pieniędzy unijnych nie tylko powodowało pewne zaburzenia w płatnościach z Komisją Europejską, ale też nie pozwalało nam na wykorzystanie tego bodźca rozwojowego dla naszej gospodarki.

Co zrobiliśmy? Otóż, ten plan został mniej więcej w ciągu tygodnia przygotowany w naszym resorcie, zatwierdzony następnie przez Radę Ministrów i przystąpiliśmy do jego realizacji. Co było elementami tego planu realizacji? Po pierwsze spotkaliśmy się z innymi krajami członkowskimi w UE, które były i nadal są zainteresowane polityką spójności, i szczególnie miały spore środki do wykorzystania. Takie spotkanie odbyło się w Warszawie. Po drugie spotkaliśmy się z Komisją Europejską. Podczas tego spotkania przedstawiliśmy parę rozwiązań, jak można by było lepiej i szybciej te środki unijne wykorzystać. Odbyliśmy spotkanie międzyresortowe w ramach ministerstwa, a także mieliśmy osobne spotkanie z marszałkami.

Co nam się udało w ramach tego planu uzyskać? Po pierwsze poza istniejącymi instrumentami, które były stosowane przez nasze ministerstwo, takie jak stały monitoring projektów, określenie projektów zagrożonych – to było grubo ponad trzysta projektów. Zazwyczaj to były duże projekty. Poza tym poza stałą współpracą z instytucjami i z beneficjentami funduszy unijnych opracowaliśmy cztery nowe instrumenty, które nam bardzo pomogły, i jeszcze niektóre nam pomogą, bo ten proces nie został zakończony, w możliwie jak najbardziej maksymalnej absorpcji funduszy na lata 2007-2013. Te instrumenty to jest między innymi zmiana podstawy certyfikacji funduszy unijnych, która zakłada branie pod uwagę nie tylko wkładu publicznego wkładu unijnego, ale również wkład prywatny. Takim instrumentem jest również podniesienie stopy dofinansowania w ramach poszczególnych programów na poziom programu. Dotychczas w większości programów był stosowany system w odniesieniu do poszczególnych priorytetów. Do takich instrumentów należy również zaliczyć możliwość podpisywania umów o dofinansowanie już po końcu ubiegłego roku, czyli w tym roku.

Te działania – w tej chwili mówię już o efektach – pozwoliły nam zrealizować plan certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej w zeszłym roku na 105%, czyli przekroczyliśmy zakładany plan. Do poświadczenia do Komisji Europejskiej brakuje nam jeszcze 6% środków, z czego w momencie, kiedy uzyskamy potwierdzenie z Komisji Europejskiej zmian w programach operacyjnych, co powinno nastąpić w najbliższych tygodniach, pozostanie nam jeszcze do pokrycia w wydatkach, które oczywiście zbieramy od beneficjentów, już tylko mniej więcej 1%. 1% to są niecałe 3 mld zł. To dramatycznie zmniejszy zagrożenie niewykorzystania funduszy unijnych.

Oczywiście cały czas jeszcze zbieramy i rozliczamy pozostałe projekty, które są z UE. Myślę, że jak ten proces będziemy już mieli zatwierdzony przez Komisję Europejską, co, jak wspominałem, powinno nastąpić w najbliższych tygodniach, będziemy wtedy mogli bardziej przejrzysto państwu przedstawić, jakie są efekty tych instrumentów, szczególnie instrumentów inżynierii finansowej.

To, co również jest ważne dla funduszy, to powołujemy międzyresortowy zespół do spraw funduszy europejskich. On jest w tej chwili na ostatnim etapie procesowania w rządzie. Pragnę również zwrócić uwagę, że w skład tego zespołu, według naszej propozycji, mają wejść marszałkowie województw, nie tylko członkowie rządu. To jest bardzo ważna zmiana w podejściu. Dalej, jak wspomniałem, rozliczamy te projekty, nadal staramy się jeszcze identyfikować jakieś projekty rezerwowe, chociaż szanse na takie projekty są praktycznie minimalne. Stosujemy mechanizm elastyczności, czyli możliwość przenoszenia pomiędzy poszczególnymi priorytetami w programie operacyjnym o 10%. Realizujemy instrumenty inżynierii finansowej, bo muszę powiedzieć, że część środków z perspektywy udało nam się przeznaczyć w ostatnim miesiącu, w grudniu, właśnie na instrumenty inżynierii finansowej, takie jak fundusz gwarancji w BGK czy na przykład fundusz pożyczkowy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Podsumowując, pomimo turbulencji na rynku walutowym stopień zakontraktowania jest nadal wysoki, to jest 101,3%. W wartościach nominalnych oznacza to, że mamy umowy podpisane na 402 mld zł, z czego wkład unijny wynosi prawie 287 mld zł. We wnioskach o płatność, które zostały do nas złożone, mamy 268 mld zł, czyli 94,7% alokacji. W tej chwili czekamy na potwierdzenie zmian w programach operacyjnych, które złożyłem, a tam zastosowaliśmy wspomniane przeze mnie instrumenty inżynierii finansowej, co nam zaoszczędzi ponad 11 mld zł. Będzie to znaczący i tak naprawdę najważniejszy instrument, który wykorzystaliśmy. Zbieramy pozostałe wnioski o płatność od beneficjentów i je rozliczamy. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo panu ministrowi. Czy pan minister Choraży chce zabrać głos? Nie. Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji? Bardzo proszę, pan minister Trzaskowski.

Posel Rafał Trzaskowski (PO):

Panie ministrze, chcę skorzystać z pana obecności i zadać dwa pytania bardziej natury ogólnej, dlatego że docierają do nas niepokojące sygnały za pośrednictwem mediów, że rząd rozważa zmianę zarządzania funduszami strukturalnymi, zwłaszcza jeżeli chodzi o samorządy województw. Czy mógłby pan minister coś na ten temat powiedzieć? To po pierwsze. I jeżeli to prawda, to czy w ogóle toczą się rozmowy w tej sprawie z Komisją Europejską.

Druga sprawa jest taka, że szykuje nam się przegląd budżetu perspektywy 2014-2020, który właściwie już trwa. Jak pan minister wie, negocjacje rozkręcają się w najbliższych miesiącach. Mimo tego, że oczywiście koperty narodowe nie powinny być naruszane, ale wiadomo, jak to może wyglądać, jest pytanie, jak będzie wyglądała strategia rządu, jeżeli chodzi o negocjacje dotyczące tego przeglądu. Bo też otrzymujemy dosyć niepokojące sygnały z kolei z Brukseli, jeżeli chodzi o kwestię zaangażowania rządu. Jest pytanie, jaka strategia, gdzie będą państwo szukać sojuszników. Sprawa jest dosyć niepokojąca, bo wiadomo, że w tej chwili są różne zakusy różnych państw członkowskich, które będą szukały bardzo różnych pretekstów do tego, żeby pieniądze na rzecz Polski ograniczyć. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę, pan poseł Tarczyński.

Posel Dominik Tarczyński (PiS):

Bardzo krótko. Dziękuję, pani przewodnicząca. Chciałbym tylko zapytać o te 30 mld. Wiem, że procentowo wykorzystanie środków było stosunkowo wysokie, ale chciałbym zapytać, co z tymi pieniędzmi, bo to jest jednak ogromna kwota, pomimo dużego procentowego wykorzystania. Czy możemy takiej sytuacji uniknąć w perspektywie, o której mówimy? Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Czy jeszcze są pytania do pana ministra? Bardzo proszę, pan poseł Gadowski.

Posel Krzysztof Gadowski (PO):

Dziękuję. Panie ministrze, lubujemy się w tym, że próbujemy się odnosić do innych krajów w różnych statystykach. Gdyby pan był uprzejmy powiedzieć, jak to wygląda konkretnie na poziomie krajów UE, które korzystają z tej pomocy, i jak wygląda Polska w kontekście wykorzystania tych środków. Na jakiej pozycji jesteśmy i jak staramy się wykorzystać to globalnie, jeśli chodzi o UE. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Jeszcze pan poseł Lech Kołakowski. Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Posel Lech Kołakowski (PiS):

Dziękuję, pani przewodnicząca. Panie ministrze, prosiłbym o rozwinięcie pozarządowego zespołu z udziałem marszałków, samorządów. Od kiedy ewentualne prace, jaki zakres.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo i poproszę pana ministra o udzielenie odpowiedzi na pytania.

Sekretarz stanu w MR Jerzy Kwieciński:

Bardzo dziękuję za te pytania. Po kolei. Kwestia zmiany systemu zarządzania, co było określone w mediach mianem „zabieramy samorządom”. Przyznam szczerze, że mnie nikt o to nie pytał, żaden dziennikarz, co mnie zdziwiło, nikt do mnie nie dzwonił w tej sprawie. Przeczytałem tylko na ten temat w „Gazecie Wyborczej” i to było źródłem informacji na temat tej dyskusji. Nikt ze mną na ten temat nie rozmawiał, a odpowiadam za fundusze europejskie. Ani nikt z rządu, ani z dziennikarzy. Nie wiem więc, skąd ta informacja się pojawiła i tak została rozdmuchana. Oczywiście była debata, tak zwany chat twitterowy, skierowana do pana premiera Morawieckiego, który to dementował, a później ja też takie sprostowanie poprzez jedną z gazet ogólnopolskich skierowałem. Tak że takich planów nie ma, takie rozmowy nie są prowadzone. Nic też nie wiem o rozmowach z Komisją Europejską na ten temat, a chyba bym wiedział, gdyby były. Zresztą pan poseł ma dobre relacje w Komisji, więc myślę, że gdyby takie rozmowy były prowadzone, to pan minister by wiedział. Tak że nie prowadzimy takich rozmów.

Druga kwestia, jeśli chodzi o przegląd budżetu. Oczywiście, że to jest w tej chwili kwestia szalenie ważna z naszego punktu widzenia. Założenie jest takie, że nie zamierzamy wprowadzać żadnych zmian. Chcemy utrzymać to wsparcie, które otrzymujemy z UE, nie tylko w stosunku do polityki spójności, ale we wszystkich obszarach. Wiadomo, że dyskusje nie będą łatwe, między innymi dlatego że ta nowa perspektywa finansowa tak naprawdę się dopiero teraz rozpoczyna. Są bardzo potężne opóźnienia, a kraje płatnicy będą na pewno zwracały uwagę na efekty. Z nowej perspektywy efekty na pewno są bardzo niewielkie. Ale poza rozmowami, które są prowadzone w ramach Rady Europejskiej z komisarzami, mamy bardzo intensywne spotkanie nie tylko z komisarzami od polityki rozwoju, ale de facto ze wszystkimi gospodarczymi komisarzami, czyli poza tymi formalnymi kanałami tworzymy z naszej inicjatywy grupę, którą nazywamy *Friends of Cohesion*, krajów, które są zainteresowane, które sprzyjają polityce spójności. Pierwsze formalne spotkanie tej grupy jest przez nas organizowane i zaplanowane na 13 i 14 kwietnia w Krakowie. Zaproszenie na to spotkanie jest adresowane do wszystkich krajów członkowskich, a więc nie tylko do tych, które są największymi beneficjentami polityki spójności. Także na forum unijnym w naszych rozmowach zaznaczamy bardzo silnie kwestię nowego planu rządowego. Państwo może mieli okazję się z nim zapoznać. Chodzi o plan na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Otóż ten plan znacznie mocniej niż obecne dotychczasowe programy rządowe będzie wspierał realizację strategii europejskiej „Europa 2020”, szczególnie w obszarach priorytetu pierwszego – inteligentnego rozwoju, i priorytetu trzeciego – wzrostu przeciwdziałającemu wykluczeniu. Wydaje nam się, że bardzo nam się to podoba w Komisji Europejskiej. Również co bardzo się podoba, to zarówno nasze zainteresowanie współudziałem w planie Junckera, jak również znacznie większym zastosowaniem instrumentów i instytucji finansowych na rzecz naszego kraju. Wydaje nam się, że to będą argumenty wzmacniające naszą pozycję w rozmowach na temat przeglądu budżetu.

Co do kwestii zagrożonych 30 mld zł mogę powiedzieć, że mamy już tylko 15 mld zł do rozliczenia z tych ponad 30 mld, przy czym w momencie, gdy zostaną zatwierdzone nowe tabele – de facto to się odbywa poprzez zatwierdzenie programów operacyjnych – to zostaną nam do rozliczenia 3 mld zł z kawałkiem. Biorąc pod uwagę fakt, że jeszcze wielu beneficjentów nie przedstawiło nam swoich wniosków o płatność, jak również nadkontraktację, którą planujemy, są perspektywy dla dosyć pozytywnego efektu rozliczenia starej perspektywy finansowej. Nie chciałbym oczywiście zapeszać. Poczekajmy. Muszą nam państwo dać jeszcze chwilę. Myślę jednak, że ten nasz plan naprawczy okaże się bardzo skuteczny.

Co do statystyki unijnej, to w tej chwili jesteśmy na siódmym miejscu wśród krajów członkowskich. Nasz kraj zazwyczaj jest pomiędzy szóstym a dziewiątym miejscem, jeżeli chodzi o wykorzystanie pieniędzy unijnych, co, biorąc pod uwagę skalę środków, które mamy w swojej dyspozycji, to całkiem pozytywnie nas lokuje w UE względem innych krajów członkowskich korzystających z polityki spójności.

Co do zespołu, uznaliśmy w rządzie, że taki zespół jest bardzo konieczny, bo konieczna jest koordynacja tych działań na poziomie ministerialnym, nie tylko na poziomie roboczym dyrektorów. Uznaliśmy też za bardzo ważny fakt, żeby w tym procesie uczestniczyły regiony reprezentowane oczywiście przez marszałków. Stąd taka nasza koncepcja. Zresztą ona jest kontynuacją tej wizji polityki regionalnej, którą miałem przyjemność opracowywać dziesięć lat temu z panią Grażyną Gęsicką, bo wtedy był pierwszy bardzo silny proces decentralizacji funduszy unijnych. Znajdzie to wyraz w strukturze i w pracach tego zespołu. Pierwsze spotkanie tego zespołu planujemy na 7 kwietnia.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu informacji do wiadomości? Nie widzę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację na temat działań Ministerstwa Rozwoju podjętych w celu wydatkowania jak największej kwoty z perspektywy finansowej 2007-2013.** Chciałabym w tym miejscu poinformować i zaprosić w imieniu przewodniczącego podkomisji stałej ds. wykorzystania środków z UE pana Lecha Kołakowskiego na najbliższe posiedzenie podkomisji planowane na 17 marca o godzinie 9.30. Podkomisja wysłucha informacji na temat przyjętego przez Radę Ministrów planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów umowy partnerstwa 2014-2020. Zamykam rozpatrywanie pkt I.

Przechodzimy do rozpatrzenia pkt II porządku dziennego, czyli informacji na temat stanu realizacji programów operacyjnych z perspektywy 2014-2020. Rząd reprezentują pan minister Jerzy Kwieciński, sekretarz stanu w MR, i pani minister Zofia Krzyżanowska z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Bardzo proszę pana ministra Kwiecińskiego o zabranie głosu.

Sekretarz stanu w MR Jerzy Kwieciński:

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca, szanowni panie i panowie posłowie, jeśli chodzi o nową perspektywę 2014-2020, to w ramach tej perspektywy mamy do dyspozycji 82,5 mld euro z funduszy europejskich, natomiast realizacja tej nowej perspektywy w ramach polityki spójności musimy powiedzieć, że jest mocno opóźniona. Częściowo trzeba powiedzieć, że przyczyny są nie tylko po naszej stronie, po stronie Polski, ale również po stronie Komisji Europejskiej, bo negocjacje z Komisją Europejską były opóźnione. Było wcześniej opóźnione przyjęcie pakietu rozporządzeń na nową perspektywę mniej więcej o dwa miesiące w stosunku do poprzedniego stanu. To oznacza, że uruchomienie planów operacyjnych z nowej perspektywy finansowej jest opóźnione mniej więcej od sześciu do dwunastu miesięcy. To oczywiście powoduje, że ten rok jest rokiem bardzo słabym, dlatego że ze starej perspektywy już nie korzystamy. Rozliczamy ją. Czyli efekt funduszy ze starej perspektywy jest zerowy, a pieniądze z nowej perspektywy dopiero zaczynają płynąć. Biorąc pod uwagę już dziesięcioletni okres realizacji tej perspektywy, licząc od roku 2014 do końca roku 2023, bo to jest ten czas, kiedy będziemy wydawali pieniądze z nowej perspektywy finansowej, to miesięcznie powinniśmy wydawać ponad 3 mld zł, a do tej pory nasze wydatki sięgnęły tych 3 mld zł po ponad dwóch latach.

To pokazuje, jak mały mamy stopień wykorzystania funduszy z tej nowej perspektywy finansowej. Dlatego jako rząd jeszcze w listopadzie zeszłego roku rozpoczęliśmy pracę nad przygotowaniem planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach umowy partnerstwa 2014-2020. Nasze działania nie tylko mają sprawić, że będzie lepsze ilościowe wykorzystanie funduszy unijnych, ale chcielibyśmy również, żeby efekty tych funduszy na nową perspektywę finansową były lepsze. Zakładamy, że ten plan będziemy realizowali do końca tego roku. Zakładamy również, że jeżeli będą się pojawiały jakieś nowe pomysły, to będziemy je również w ramach tego planu realizować.

Co jest kwestią krytyczną w ramach tego programu? Po pierwsze jest to kwestia utworzenia sprawnej struktury administracyjnej do zarządzania tym programem. Wiedzą państwo, że w tej chwili resortem odpowiedzialnym za fundusze europejskie w skali całego rządu, nie tylko w ramach polityki spójności, jest MR. Jest to zresztą zgodne z duchem i strategią „Europa 2020” i nowej polityki spójności, i tak to też jest zapisane w umowie partnerstwa. To, co zostało dokonane w ramach struktury rządowej, to utworzenie silnego centrum dowodzenia gospodarczego w MR i jednocześnie danie tego instrumentu w postaci zarówno polityki spójności, jak i koordynacji wszystkich polityk, które mają cele prorozwojowe w naszym ministerstwie. Trzeba też powiedzieć, że dokonaliśmy pewnych zmian strukturalnych w naszym ministerstwie. Może wspomnę o niektórych. Na przykład instytucja zarządzająca programem „Infrastruktura i środowisko” jest w tej chwili zlokalizowana w jednym departamencie. Przedtem z nieznanych powodów była w dwóch departamentach. Może to dla państwa brzmi dziwnie, ale z punktu widzenia sprawności systemu jest bardzo ważne, kto kieruje, kto za co odpowiada. Utworzyliśmy też nowy departament, który się zajmuje polityką regionalną, koordynacją działań w ramach programów regionalnych i pomiędzy programami regionalnymi i programami krajowymi. Utworzyliśmy też departamenty: jeden silny nowy departament, który się będzie zajmował instrumentami finansowymi i który będzie wspierał również działania w ramach funduszy europejskich. Utworzyliśmy jeden silny departament ds. partnerstwa publiczno-prywatnego i do realizacji dużych projektów infrastrukturalnych.

Pierwsza kwestia to więc te zmiany struktury i również zmiany związane z instytucjami. Nadal jeszcze nie jest zakończony program desygnacji wszystkich instytucji. Mamy już desygnowane instytucje do programów krajowych, natomiast nadal trwa ten proces w stosunku do programów regionalnych. Jeszcze nam brakuje desygnacji dla jedenastu regionów.

Prowadzimy zatwierdzanie kryteriów pod poszczególne działania. Ten proces nadal jeszcze trwa. Prowadzimy również zatwierdzanie zintegrowanych inwestycji terytorialnych na poziomie poszczególnych regionów. To działanie z naszej strony jeszcze trwa.

Co ważne, uruchomiliśmy bardzo dużo środków finansowych w ramach konkursów. Jest to mniej więcej tysiąc konkursów w skali całego kraju na kwotę około 57 mld zł. Natomiast efekty dla gospodarki będziemy czuć dopiero pod koniec roku. Szacujemy, że to będzie na poziomie trzeciego, czwartego kwartału, dlatego że najpierw muszą być wybrane projekty i podpisane umowy i dopiero wtedy zacznie się faktycznie ten efekt dla gospodarki.

Dotychczas mamy złożonych ponad 7 tys. wniosków o dofinansowanie na kwotę ponad 40 mld zł. Podpisanych mamy już 1150 umów o dofinansowanie na kwotę w części unijnej 17 mld zł brutto. W wydatkach kwalifikowanych to jest 20 mld zł. Natomiast, tak jak wspominałem wcześniej, na razie wydatki potwierdzone we wnioskach o płatność wyniosły 3c mld zł, z czego wkład unijny to 2,6 mld zł, czyli na bardzo niskim poziomie.

Mogę powiedzieć, że jeżeli przeprowadzimy analizę tych projektów, na które już przeznaczyliśmy środki unijne, gdzie mamy podpisane umowy, to zdecydowanie dominuje transport, bo to są prawie dwie trzecie. Są to projekty drogowe. 10% to są projekty z ochrony środowiska, projekty z obszaru zatrudnienia, promowania mobilności pracowników – 9%, projekty badawczo-rozwojowe – 9%. Te dane potwierdzają stosowność i konieczność z naszej strony przygotowania planu zwiększenia efektywności i przyspieszenia wydatkowania środków w ramach umowy partnerstwa 2014-2020. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Poproszę panią minister Zofię Krzyżanowską o zabranie głosu w sprawach programu rolnego. Bardzo proszę.

Radca generalny w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Zofia Krzyżanowska:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przekazaliśmy materiał pisemny dotyczący liczby złożonych wniosków i dotyczący naboru. Chciałabym go trochę uzupełnić o niektóre informacje. Po pierwsze nasz program „Rozwoju obszarów wiejskich” został zatwierdzony przez Komisję w grudniu 2014 r. jako jeden z pierwszych trzech programów i dlatego mogliśmy od początku roku 2015 ogłaszać już nabory i realizować wnioski. Czyli w marcu 2015 roku ogłosiliśmy pierwszy nabór na przyjęcie i obsługę wniosków, zwłaszcza tych o tak zwanych działaniach wieloletnich, ale też wsparcia obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Cała alokacja budżetowa na nasz program na okres 2014-2020 to jest 13,5 mld euro. Ten budżet będzie ukierunkowany na realizację sześciu priorytetów zgodnie z prawodawstwem unijnym, i my te priorytety będziemy realizować. One dotyczą transferu wiedzy i innowacji – to jest dosyć istotny priorytet, następnie poprawy konkurencyjności gospodarstw poprzez realizację inwestycji zarówno na poziomie gospodarstw, jak i przetwórstwa, w tym również wzmocnienie w łańcuchu żywnościowym tych podmiotów, które są najsłabszym ogniwem w zakresie sprzedaży, dostępu do rynków lokalnych, infrastruktury lokalnej. Jednocześnie będziemy realizować programy z zakresu środowiska i klimatu. One mają istotny priorytet w wydatkowanych środkach, z pewną stałą alokacją na te działania w wysokości 30%, i te działania również będziemy realizować. Mamy również tak zwane programy dla struktur regionalnych, w tym dla poprawy stanu infrastruktury i aktywizacji obszarów, w tym promowania włączenia społecznego na poziomie regionalnym. To są priorytety, które realizujemy poprzez głównych piętnaście działań, które będziemy wdrażać. Za chwilę przedstawię, jak będzie wyglądał harmonogram wdrażania poszczególnych naborów i realizacji projektów, zarówno tych, które wdrożyliśmy w 2015, jak i tych, które będziemy wdrażać w tym roku.

Natomiast ze względu na to, że mamy kontynuację pewnych projektów wieloletnich, zarówno płacimy renty strukturalne, które są programem wieloletnim, płacimy za zalesianie, za programy rolno-środowiskowe, to w pierwszej kolejności alokacje i wypłaty dotyczyły tych działań i tych operacji. W tej chwili wypłaciliśmy już z nowego progu, z nowej alokacji, 1 350 mln zł, które, tak jak powiedziałam, zwłaszcza zostały skierowane na projekty i działania o charakterze programów wieloletnich i zostały zrealizowane.

Dlatego w 2015 roku chcieliśmy wyjść naprzeciw oczekiwaniom zwłaszcza młodych rolników, żeby przygotować w pierwszej kolejności te programy, które związane są z okresem i wiekiem, żeby nie eliminować tych beneficjentów, którzy czekają na te programy i dążą do tego, żeby finansować je przy pomocy środków unijnych. Stąd też jesienią 2015 roku w pierwszej kolejności z działań o charakterze inwestycyjnym dokonaliśmy naboru i obsługi wniosków dla młodych rolników oraz tych o charakterze modernizującym gospodarstwa rolne, mających charakter inwestycji w zakresie produkcji zwierzęcej. Podaliśmy państwu w materiałach, ile wniosków zostało przyjętych na modernizację gospodarstw w kierunku mlecznym, w kierunku bydła mięsnego i w kierunku produkcji ulepszania trzody chlewnej. To były te pierwsze wnioski. Drugi nabór ogłosiliśmy na początku tego roku, w zakresie drugiego naboru dla pozostałych działań o charakterze inwestycyjnym.

Chciałabym dodać, że prowadzimy równocześnie nabory i przygotowaliśmy możliwość naboru wniosków przez tak zwane samorządy wojewódzkie. Już w lipcu wszystkie samorządy wojewódzkie ogłosiły nabór wniosków na działanie „Wsparcie przygotowawcze”. Chodzi tu o działania przygotowujące do przygotowania strategii i realizację programu „Lider”. Jesienią 2015 roku wiele województw ogłosiło nabór na działania dotyczące inwestycji drogowych. To są te działania, których harmonogram obsługa są przyjmowane przez samorządy wojewódzkie. To jest budowa i modernizacja dróg lokalnych – dość atrakcyjny program. Mimo że nie mamy zbyt dużo środków na te działania, ale wzbudzają dość duży popyt na poziomie lokalnym. Drugie to wsparcie inwestycji zwią-

zanych z tworzeniem, ulepszaniem i rozbudową rodzajów małej infrastruktury. Tutaj inicjatywa i nabory były w 2015 roku według kalendarza ogłoszonego przez samorządy wojewódzkie.

Co nasz czeka w tym roku? Tak jak powiedziałam, w marcu mamy już po raz kolejny działania o charakterze inwestycyjnym dla gospodarstw rolnych i młodych rolników. Scalanie gruntów to też jest działanie o charakterze samorządowym. W najbliższym czasie ogłosimy nabory dotyczące tworzenia grup producentów, organizacji producentów, jak również przetwórstwo i marketing na poziomie również naboru dla rolników, inwestycje w targowiska przeznaczone na cele promocji, również gospodarkę wodno-ściekową i inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej. To są nabory przed nami, do których się przygotowujemy, jak również beneficjenci, żeby w czerwcu, w lipcu, w tym okresie przyjąć wnioski i obsługiwać. Na jesień 2016 roku przewidujemy te działania, które mają charakter transferu wiedzy i współpracy inwestycji czy szkoleń dla doradców szkoleń dla rolników, dla tych, którzy będą świadczyć porady dla właścicieli lasów. To są te nabory, które są przed nami.

Zostaje nam ostatnia partia działań, które są typowo nowymi, których do tej pory nie wdrazaliśmy w ramach PROW. To jest przekazywanie małych gospodarstw za pewnym wsparciem, rekompensata, to jest płatność dla restrukturyzacji tych małych gospodarstw, ale też dla premii na rozpoczęcie innej działalności niż rolnicza. To są działania, które wymagają akredytacji agencji płatniczej, na której ukończenie w tej chwili czekamy. Prowadzi to Minister Finansów. Dlatego będą one przeprowadzone w pierwszym kwartale przyszłego roku.

Mamy więc w tej chwili uruchomionych jedenaście działań poprzez nabory i przyjmowanie i obsługę wniosków. Część pieniędzy, jak już powiedziałam, zwłaszcza na programy wieloletnie, została wypłacona. W działaniach na poziomie samorządów wojewódzkich trzy działania mają już nabory i są realizowane. Tyle w skrócie, pani przewodnicząca. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Otwieram dyskusję. Kto z państwa chciałby zabrać głos? Nie widzę. bardzo proszę, pan przewodniczący Kołakowski.

Poseł Lech Kołakowski (PiS):

Panie ministrze, mówił pan, że na transport będzie wykorzystane dwie trzecie... Aha, w tej chwili jest złożonych. To ja mam pytanie pomocnicze. Prosiłbym, żeby ewentualnie te środki na transport korelować z programem budowy dróg do roku 2023 i ewentualnie, aby wspólne działania ministerstw pozwalały na jak największe wykorzystanie środków unijnych na program budowy dróg, bo musimy określić w Polsce rok graniczny, kiedy zakończymy budowę dróg ekspresowych i autostrad. A bez środków unijnych nie możemy tego zrobić. Wiem, że w programie brakuje około 90 mld środków. Chcę o tę lukę w środkach zapytać. Czy byłaby ewentualność zwiększenia na drogi środków z funduszy?

Jeszcze pytanie w sferze rolnictwa. Pani minister, chodzi mi o sektor, który nie jest dominujący w rolnictwie, o środki, które mogłyby być kierowane na agroturystykę, ale prosiłbym, apelowałbym, aby na siłę nie tworzyć gospodarstw agroturystycznych w miejscach nieatrakcyjnych turystycznie, a jest jedynie prawna możliwość wykorzystania środków. Bo uważam, że to jest niecelowe wykorzystanie tych środków, gdzie kilkadziesiąt tysięcy środków jest lokowanych na jedno gospodarstwo, a praktycznie w ciągu roku nikt tam nie przyjeżdża ze względu na małą atrakcyjność. Sugerowałbym, aby środki koncentrować w miejscach atrakcyjnych turystycznie, gdzie rzeczywiście turyści będą przyjeżdżać. Proszę o komentarz.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Pan minister Kwieciński w pierwszej kolejności, a potem pani minister Krzyżanowska.

Sekretarz stanu w MR Jerzy Kwieciński:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, faktycznie pan przewodniczący słusznie zwrócił uwagę na problemy z finansowaniem programu dróg, bo ten program budowy dróg w obecnej postaci potrzebuje około 200 mld zł, z czego faktycznie środki, które są w dyspozycji rządu, w tym w zdecydowanej większości są to fundusze unijne, pozwalają na sfinansowanie około połowy – 107-108 mld zł. Ta luka w finansowaniu tego programu jest oczywiście przeogromna i z tego, co wiem od kolegów z Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa, to w tej chwili przeprowadzają weryfikację tego programu pod kątem realności realizacji projektów, które są tam zawarte.

Z drugiej strony muszę powiedzieć, że z punktu widzenia naszego ministerstwa znacznie większym wyzwaniem niż wykorzystanie pieniędzy na drogi, bo tu się nie boimy, bo część z tych projektów jest już przygotowana i to widać z tych danych, które dzisiaj państwu przekazywałem, ale wykorzystanie tych pieniędzy na koleje, gdzie mniej więcej będziemy mieli w dyspozycji na poziomie rządu około 10 mld euro, ale jeżeli dołożymy jeszcze do tego nasze środki krajowe, to 67 mld zł, więc kwota niewiele mniejsza niż te środki, które są przeznaczone na drogi.

Jeżeli byśmy chcieli w tej chwili przenosić – mówię o funduszach unijnych – środki z kolei na drogi, wymagałoby to zmian i w umowie partnerstwa, i w programach operacyjnych. Na tego typu zmiany w tej chwili nie mamy co liczyć. Zresztą widać, że w poprzedniej perspektywie finansowej taka próba zmiany i przesunięcia środków z kolei na drogi zakończyła się formalnym niepowodzeniem. Na razie więc nawet nie rozpoczynamy tego procesu. W związku z tym, jeżeli chcemy w większym stopniu finansować nasze plany drogowe, musimy jako kraj poszukać nowych środków i również zmienić sposób finansowania tego typu przedsięwzięć drogowych, czyli nie tylko poprzez instrumenty typowo dotacyjne.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo, i pani minister Krzyżanowska, bardzo proszę.

Radca generalny w MRiRW Zofia Krzyżanowska:

Dziękuję bardzo za to pytanie. Nie mamy już takiego działania, że tworzymy gospodarstwa agroturystyczne. Będziemy wspierać tak zwaną turystykę wiejską, między innymi poprzez „Lidera”, czyli aktywność oddolną, która jest w stanie zidentyfikować obszary, o których pan przewodniczący mówił, jest w stanie sfinansować w ramach inicjatywy „Lider” tego typu działania w zakresie dofinansowania turystyki na obszarach wiejskich. Możemy też przekazać lub sfinansować premię na rozpoczęcie działalności innej niż rolnicza na obszarach wiejskich. Są to więc trochę inne działania niż dotychczas, nieoparte bezpośrednio o gospodarstwa agroturystyczne. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Izabela Kloc (PiS):

Dziękuję bardzo. Czy jest sprzeciw wobec decyzji Komisji o przyjęciu informacji do wiadomości? Nie widzę. **Stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację na temat stanu realizacji programów operacyjnych z perspektywy 2014-2020.** Zamykam rozpatrywanie pkt II.

Przystępujemy do spraw bieżących kolejne posiedzenie Komisji odbędzie się o godzinie 13.30. Czy ktoś z państwa posłów chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę. Na tym zamykam rozpatrywanie pkt III. Informuję, że porządek dzienny został wyczerpany. Protokół będzie wyłożony do wglądu w sekretariacie Komisji w Kancelarii Sejmu. Zamykam posiedzenie Komisji. Dziękuję bardzo.